

Regioscan Zoetwatermaatregelen

Opschalen van effecten, kosten en baten van lokale zoetwatermaatregelen

Kennisdag Zoetwater 2017
21 juni 2017

Joost Delsman

Erwin van Boekel, Martin Mulder, Stijn Reinhard, Nico Polman, Tine te Winkel, Arnaut van Loon, Ruud Barthomeus, Femke Schasfoort, Sien Kok, Esther van Zantvoort

29-05-2017 **Beregeningsverbod oppervlaktewater Noord- en Midden-Limburg**

Agrariërs in Noord- en Midden-Limburg mogen vanaf maandag 12 uur geen oppervlaktewater meer gebruiken om hun akkers en weilanden te besproeien. Dat maakte Waterschap Limburg

Twitter

M gere

litt

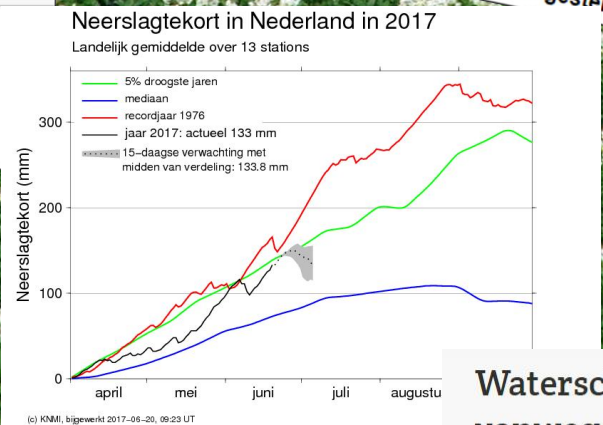
BOERDERIJ Home Markt Opinie Op Maat Boeren

Rundvee Varkens Akkerbouw Mechanisatie Plui

Beregeningsverboden in Zuid-Nederland

Beregeningsverbod voor boeren door droogte

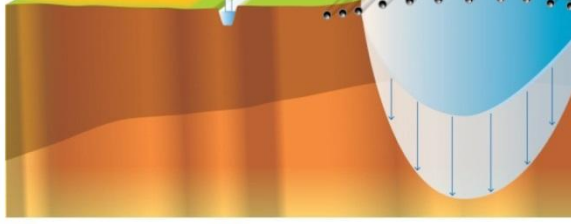
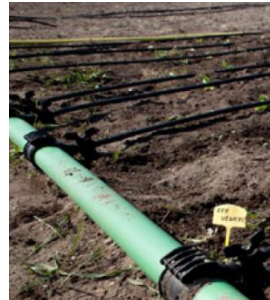
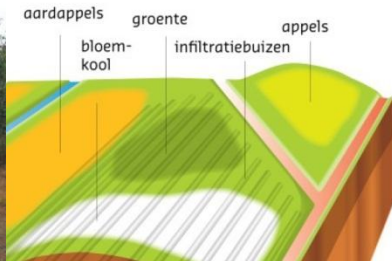
BREDA - Waterschap Brabantse Delta heeft vrijdag een beperkt beregeningsverbod ingesteld voor boeren. Dat houdt in dat boeren tot nader order

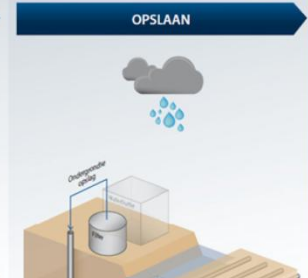
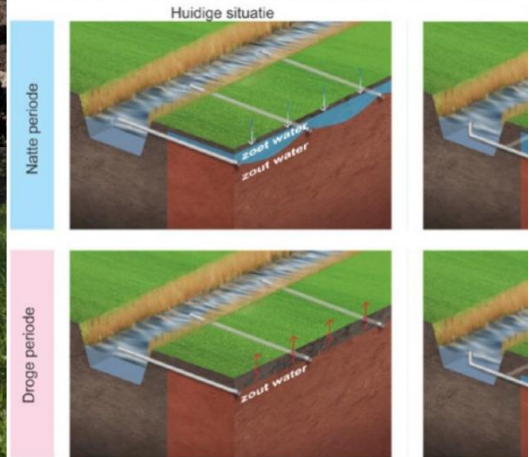
Waterschap laat water in voor meren vanwege droogte

29 juni 2017

Hoe kan de vraag omlaag?

zout water   klei

- Beperken draagkracht
- Optimaal hergebruik water
- Waterberging
- Natuuranwaking
- Beveiliging
- Afvoer water beperken
- Geen grondwateronttrekking
- Verdroegtebestrijding
- Natuurlijk gezamenlijk water
- Zuivering industrie / huishoudelijk
- Waterkast
- Algemeen

De waterbeheerder....

- Kijkt steeds nadrukkelijker naar lokale maatregelen, adaptatie door gebruikers
- Heeft maatregelen laten onderzoeken, succesvolle pilots
- bezig met Waterbeschikbaarheid:
transparantie maakt investering gebruiker mogelijk: adaptatie!

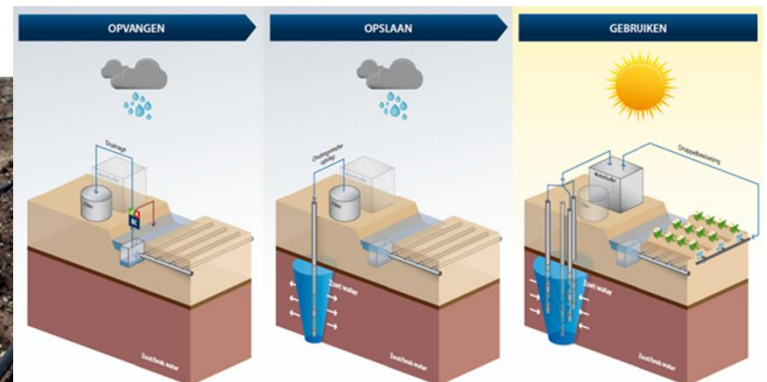
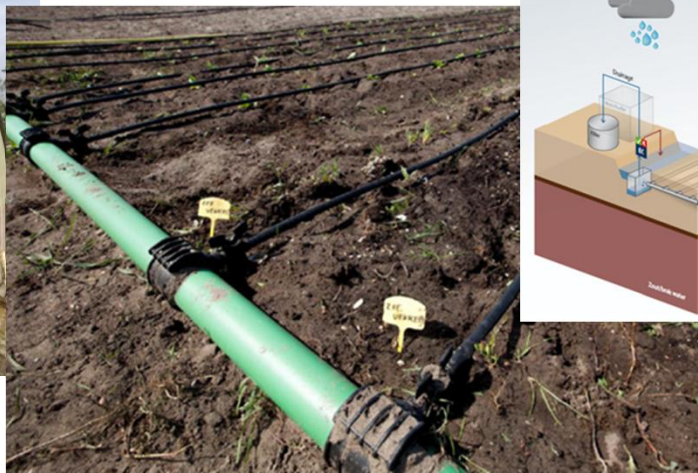
Maar, blijft de vraag:

- Hoe schalen we lokale maatregelen op?
- Wie gaan er eigenlijk adapteren?
- Wat betekent dat voor de wateropgave(n)?
- Hoe is daarin te sturen?

Maar een agrariër...

- Heeft een bedrijf te runnen
- Maatregel = bedrijfsinvestering!
- Gaat om kosten / baten, maar ook om bedrijfszekerheid, investeringsruimte, opvolging, sociale omgeving, ...
- Maar beperkt getriggerd door maatschappelijke opgaven

Idee achter Regioscan Zoetwatermaatregelen

Opschaling van lokale zoetwatermaatregelen:

- vergt inzicht in investeringsafweging agrariers: wanneer adapteren? waarom?
- aan de hand van kosten / baten / meekoppelkansen
- afweging afhankelijk van bedrijfstype, landschapskenmerken, klimaat, lokale waterbeschikbaarheid → ruimtelijke verschillen

→ Cruciaal: kosten / baten maatregelen bij verschillende omstandigheden, toedeling kosten en baten

→ Voor waterbeheerder ook neveneffecten van belang: KRW / waterkwaliteit, kans op piekafvoeren, bodemdaling, ...

Het project in een (lange) zin...

We maken een instrument dat:

- op regionale schaal effecten inschat van lokale (bedrijfsniveau) zoetwatermaatregelen
  - op zoetwatervraag,
  - kosten en baten,
  - en neveneffecten,
- om de waterbeheerder te ondersteunen bij de zoetwateropgave, gebiedsprocessen, landelijke afweging, opstellen scenario's,
- en passen hem toe in twee cases: laag Nederland (Zr-IJm) en hoog Nederland (DHZ), plus een landelijke case.

Opdrachtgevers en consortium

Opdrachtgevers:

- Deltaprogramma Zoetwater
- STOWA
- Zoetwaterregio IJsselmeergebied
- DHZ / Maasstroomgebied

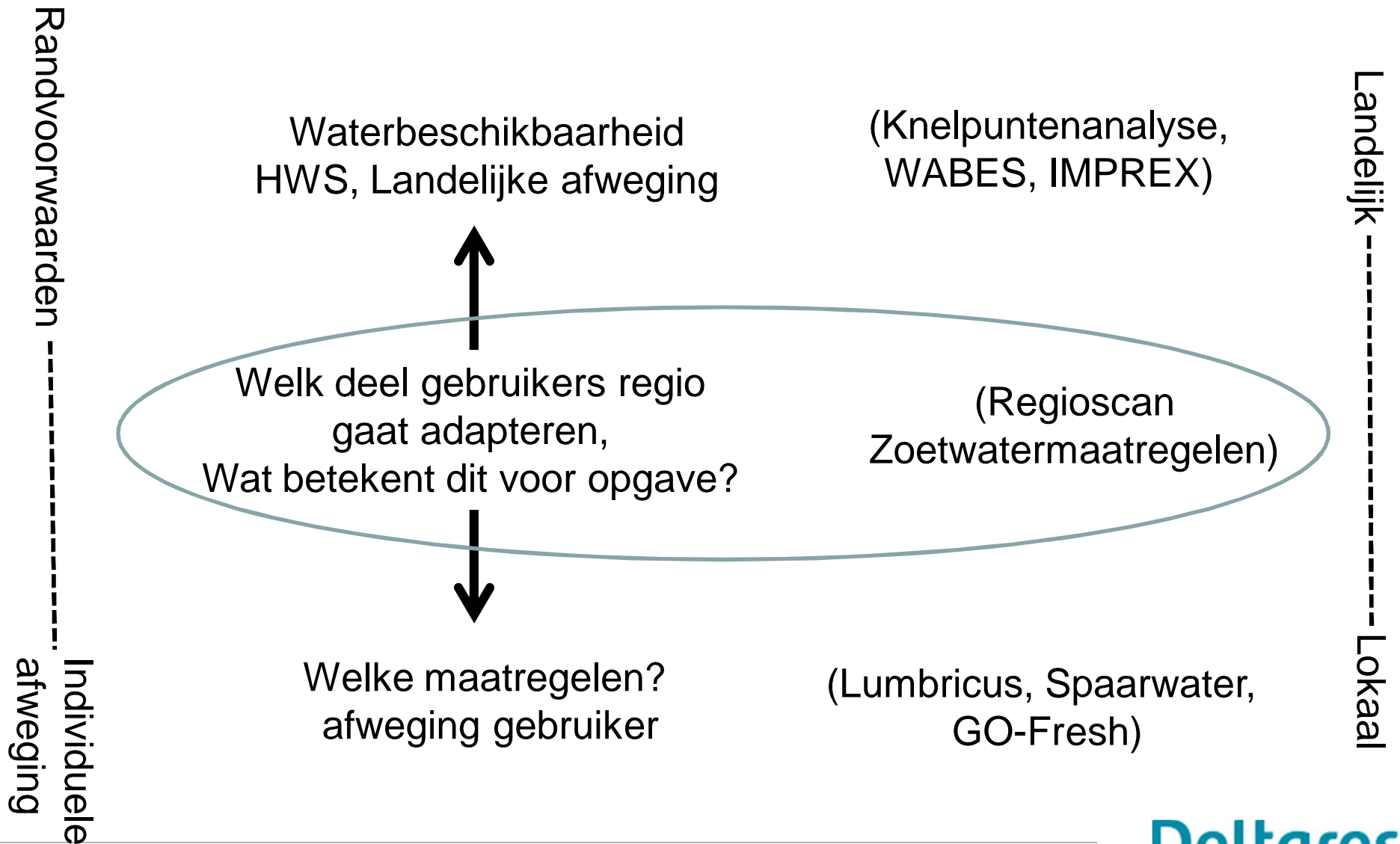
Consortium:

- Deltares
- WUR / Environmental research (Alterra)
- WUR / Economic research (LEI)
- KWR
- Acacia Water

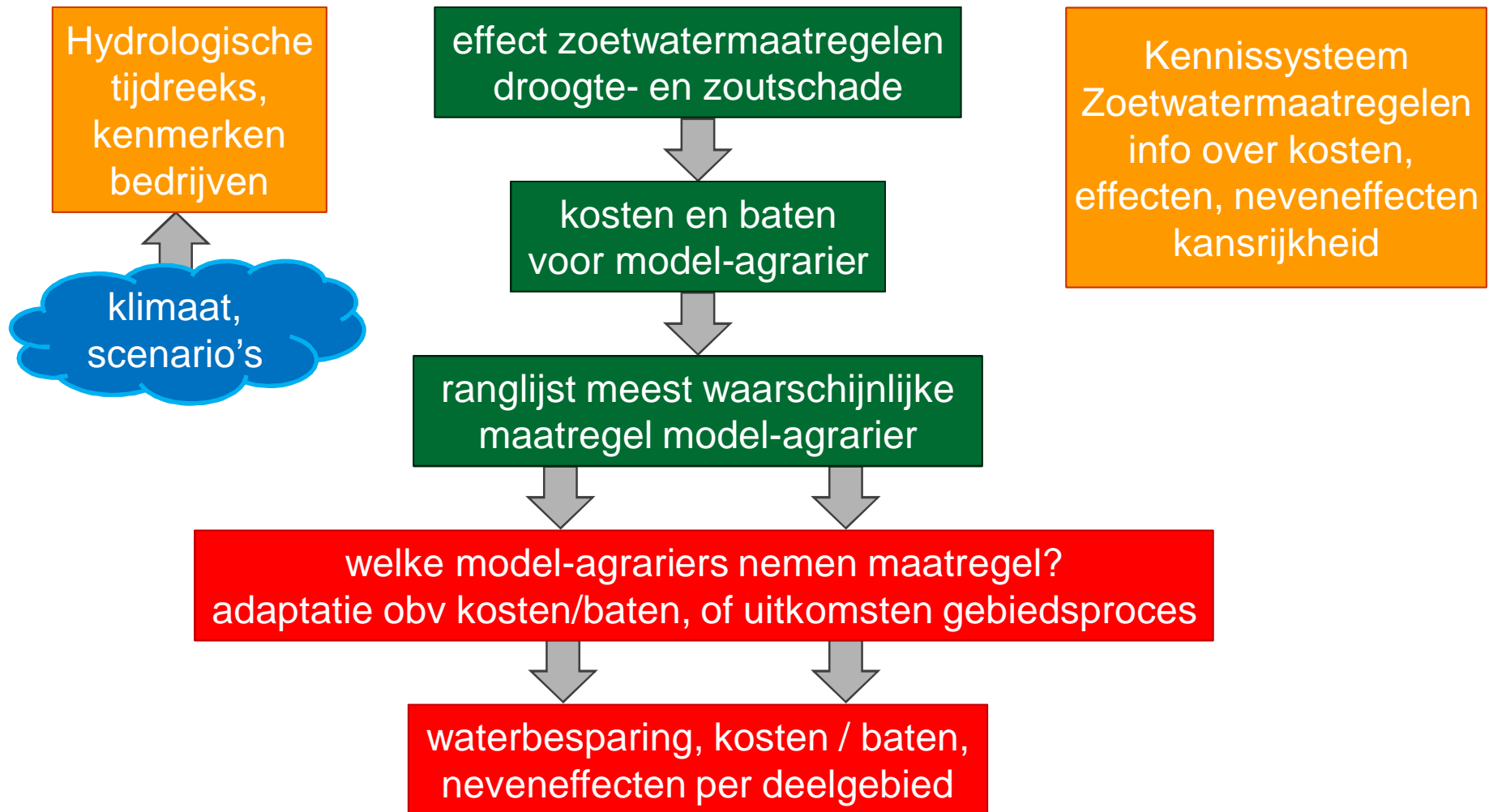
Looptijd: okt 2016 – okt 2017

Waar zit dit instrument?

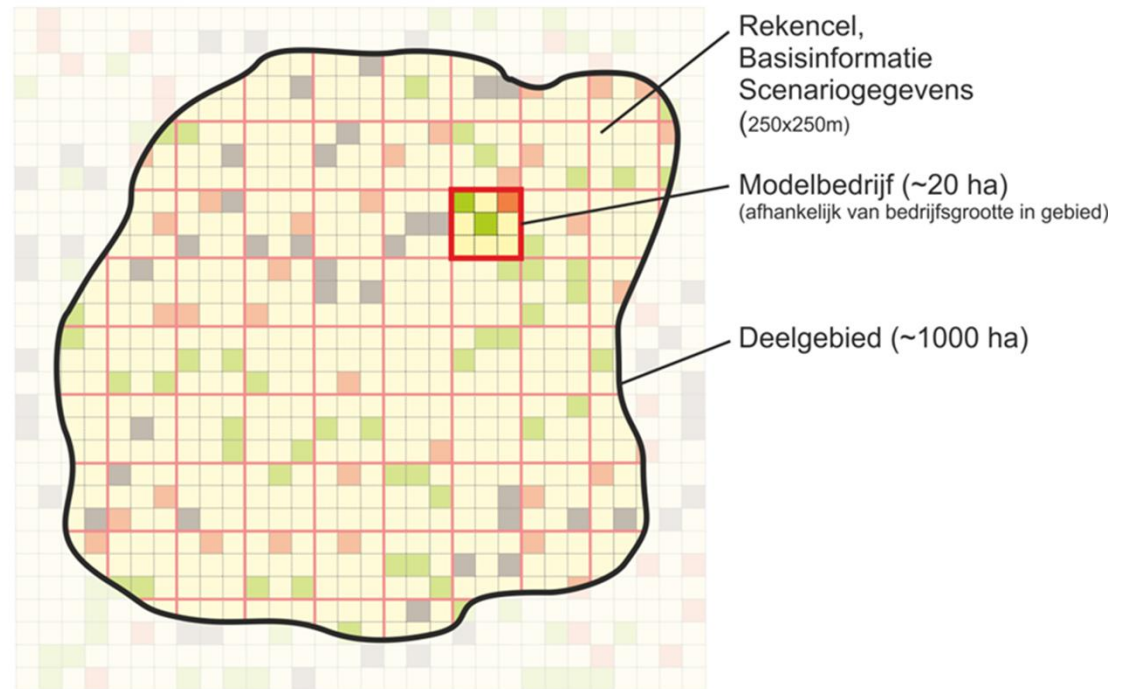

Werking Regioscan

Schaalniveau Regioscan

- Berekeningen (intern) per 'modelbedrijf'
- maar:
- Resultaten op niveau deelgebied,
- Inzoomen naar 'type modelbedrijf' mogelijk
- Niet gedetailleerder i.v.m. vereenvoudigingen

Welke maatregelen?

- Druppelirrigatie,
- Regelbare drainage,
- Regelbare drainage met subinfiltratie,
- Drains2buffer,
- Kleine stuwtjes in boerensloten,
- Slootboderverhoging,
- Aquifer Storage and Recovery (zowel in 'zout' als 'zoet'),
- Kreekruginfiltratie,
- Freshmaker
- Bodemverbetering, dieper wortelend gewas
- Systeemgerichte drainage,
- Ondergrondse opslag perceelseigen water

Voorbeeld van een analyse

Stel: een gebied in oost-Brabant,
20% neemt een maatregel, huidig klimaat, huidige bedrijven

Uitkomsten Regioscan:

- Waar worden welke maatregelen genomen?
  - Bij akkerbouwbedrijf op droge grond: peilgestuurde drainage met subinfiltratie
  - Kapitaalintensievere gewassen: ASR met dripirrigatie
  - Melkveehouders op nattere gronden: geen maatregelen
- Dit maatregelpakket leidt tot:
  - ... m³ afname watervraag berekening grondwater,
  - kost ... €/jaar, en levert ... €/jaar op voor agrariers
  - is positief / negatief voor nutriënten, ecologie, wateroverlast...
- Verschillen tussen deelgebieden

Wat heeft een waterbeheerder aan de Regioscan

Opschaling effecten lokale maatregelen:

- Welk deel wateropgave te realiseren met lokale maatregelen, tegen welke kosten?
- Verandert dat in een toekomstscenario?
- Kwalitatief beeld neveneffecten (nutrienten, piekafvoer)

Eerste analyse kansrijkheid maatregelen

- Beeld waar welke maatregelen kansrijk: startpunt gedetailleerdere analyse, of gesprek met boer in gebiedsproces
  - In deze deelgebieden, bij dit soort bedrijven, zijn deze typen maatregelen kansrijk
  - Deze maatregelen juist niet kansrijk...

Cases: toepassen en valideren

Hoog-Nederland (DHZ, stroomgebied De Raam)

- link met Lumbricus
- eerste selectie kansrijke maatregelen
- vergelijking met gedetailleerd hydrologisch model

Laag-Nederland (Zw-IJm, Anna Paulowna- en Oostpolder)

- link met Spaarwater
- waar zelfvoorzienendheid kansrijkst?
- vergelijking resultaten Oostpolder met gedetailleerde regionale kosten-baten analyse Spaarwater

Landelijk / Knelpuntenanalyse

- lessen uit regionale case voor KPA

Samenvattend...

Regioscan Zoetwatermaatregelen is een instrument dat op regionale schaal effecten inschat van lokale (bedrijfsniveau) zoetwatermaatregelen op zoetwatervraag, kosten en baten, en neveneffecten.

Niet: gericht op agrarier, detailberekening effectiviteit maatregelen, individuele afweging agrarier, resultaten bruikbaar op bedrijfsniveau, watersysteem-maatregelen, mooie interface

Wel: gericht op waterbeheerder, snelle inschatting, beeld kansrijkheid maatregelen, vergelijking tussen deelgebieden, basis voor verdere analyse / proces / strategieontwikkeling, open systeem: inpassen ontwikkelingen

In oktober prototype gereed, toegepast in twee cases

Vragen, suggesties?